

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 1468/4
Podgorica, 23.08.2018. godine

Na osnovu člana 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16 i 92/17) i člana 18 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list Crne Gore", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po anonimnom prigovoru (zaveden kod Agencije pod brojem 02-1468 od 02.07.2018. godine), direktor Agencije za elektronske medije donosi

R J E Š E N J E

1. Privrednom društvu „Radio i Televizija Crna Gore“ d.o.o. iz Podgorice, javnom emiteru **opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“ (TVCG1)**, izriče se **upozorenje** kao upravno-nadzorna mjera **jer je** u okviru repriznog emitovanja turističkog magazina, „Montenegro all in one“, dana 01.07.2018.g. (premijera 30.06.2018.g.), u terminu od 13:00:06 do 13:26:05 sati, emitovao prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije (oglašavanje), što je zabranjeno članom 85 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i članom 13 stav 1 i 2 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama ("Sl. list CG", br. 36/11).
2. Nalaže se privrednom društvu „Radio i Televizija Crna Gore“ d.o.o. iz Podgorice, da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru televizijskog programa „TVCG1“ sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.
3. Privredno društvo „Radio i Televizija Crna Gore“ d.o.o. iz Podgorice je dužno da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u okviru televizijskog programa „TVCG1“ i emisije „ABS“, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog rješenja koja glasi:
„Agencija za elektronske medije izrekla je javnom emiteru opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“ upozorenje zbog emitovanja prikrivenog oglašavanja u okviru emisije „Montenegro all in one“, dana 01. jula 2018. godine“.
4. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
5. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.ardcg.org.
6. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

O b r a z l o ž e n j e

Dana 02. jula 2018. godine, Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija) dostavljen je anonimni prigovor, na rad Javnog preduzeća „Radio i Televizija Crne Gore“ d.o.o. iz Podgorice, kao javnog emitera opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“ / TVCG1 (zaveden kod Agencije pod br. 02-1468 od 02.07.2018.g.).

Predmetni prigovor se odnosi na emisiju „Montenegro all in one“ emitovanu 01. jula 2018. godine u 13:00 sati. Po mišljenju podnosioca prigovora, „u toku emisije 'Montenegro all in one' prikazano prikriveno oglašavanje u vidu telepromocije kompanije MK Group, koju voditelj predstavlja kao suvlasnika kompanije Budvanska rivijera, predstavljajući njegove hotele u Hrvatskoj i Sloveniji“.

Polazeći od navedenog, Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je prigovor osnovan, odnosno da li je došlo do kršenja Zakona o elektronskim medijima i Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama (u daljem tekstu: Pravilnik).

Po tom osnovu, Sektor za monitoring Agencije je nakon uvida u snimak emitovanog programskog sadržaja emitera sačinio nalaz dana 03.07.2018. godine (akt broj 05-1468/1 od 03.07.2018.god.).

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona o elektronskim medijima i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja činjenice da li je emitovanjem spornog sadržaja došlo do kršenja Zakona o elektronskim medijima, Pravilnika i Odobrenja za emitovanje br. O-TV-J-01, Agencija je Savjetu RTCG dostavila predmetni prigovor, sa nalazom Sektora za monitoring i zatražila da u roku od sedam dana od dana prijema zahtjeva, dostavi pisano izjašnjenje na date navode (akti broj 02-1468/2 od 05.07.2018.god.).

Dana 13.08.2018.g., Savjet javnog emitera „Radio i Televizija Crne Gore“ (u daljem tekstu: Savjet RTCG) dostavio je Agenciji pisano izjašnjenje br. 01-3791 od 01.08.2018.g. (akt zaveden kod Agencije pod br. 02-1468/3 od 13.08.2018. god.) u kojem se navodi „*da je Savjet RTCG na sjednici od 30.07.2018.godine, razmotrio Zapisnik Komisije za predstavke i prigovore slušalaca i gledalaca br. 01-3394, od 19.07.2018.godine i donio Preporuku da se odbija prigovor*“.

Kao sastavni dio izjašnjenja dostavljen je Izvještaj Komisije za predstavke i prigovore slušalaca i gledalaca akt br. 01-3394 od 19.07.2018.g. (u daljem tekstu: Izvještaj). U njemu se navodi da je „*povodom prigovora, Svetlana Popović Vujotić, urednica redakcije za turizam TVCG, dostavila odgovor*“, u kojem se kaže: „*Televizija Crne Gore, kao javni servis, dužna je da objektivno, nepristrasno i blagovremeno informiše građane o svim događajima*“ i ukazuje da „*u prilogu koji je tema prigovora, niti jednom riječju nije saopštila, bilo kakvu neistinu, bila pristrasna prema bilo kome, pa ni prema kompaniji 'MK group'*“. Ona ističe da su „*na osnovu dosadašnje, apsolutno, samo profesionalne saradnje, sa kompanijom 'MK group', zvanično, kao i pedeset pet novinara i snimatelja, iz Crne Gore, i zemalja regiona (među kojima je bilo i više kolege iz nekoliko država Evropske unije), pozvani da prisustvuju turističkom događaju u susjednoj Hrvatskoj*“. Takođe, ukazuje da je pomenuti događaj bio prilika da se „*afirmiše saradnja zemalja regiona kroz turizam*“, „*pokaže građanima i građankama u Crnoj Gori, kako valorizovati potencijale u zaleđu obalnog pojasa, i povezati velike hotelske brendove sa lokalnim proizvođačima*“, kao i „*objasni kako doći do turizma 365 dana*“.

Na kraju odgovora se navodi da su „*snimci koji su prikazani morali ilustrovati mjesto događaja, i odnositi se na temu reportaže, jer*“, kako se ukazuje „*atraktivan i ekskluzivan video materijal je azbuka televizijskog izraza*“. Nadalje u istom se zaključuje da „*pravo javnosti da zna, niko ne može osporiti, ali ni slobodu novinara da kreira prepoznatljivi urednički izraz*“, kao i da se „*ne može osporiti pravo svakog, uvaženog gledaoca, da ima lični stav, i doživljaj sadržaja koji im se nudi, ma kakav on bio, i od čega god zavisi*“.

Komisija je kako se navodi jednoglasno zaključila da „*u osporenom prilogu nije došlo do kršenja člana 85 st. 1 Zakona o elektronskim medijima i člana 13 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama*“.

Komisija je dala preporuku Savjetu RTCG, koju je usvojio, a ista je naprijed navedena.

Na osnovu uvida u snimke emitovanih sadržaja i izjašnjenje emitera, može se konstatovati sljedeće:

1. Dana 1. jula 2018. godine, u okviru turističkog magazina, posvećenog razvoju Crne Gore kao turističke destinacije, „Montenegro all in one“, u terminu od 13:00:06 do 13:26:05 (25 minuta 59 sekundi) emitovan je prilog u trajanju od 13 minuta 47 sekundi.

Prilog je tematski podjeljen u tri međusobno povezane cjeline, a u nastavku je dat opis istih.

U prvom djelu (u trajanju od 2 minuta i 25 sekundi), predstavljena je Hotelska grupa „Budvanska rivijera“, odnosno o njenom osnivanju, upravljačkoj i vlasničkoj strukturi, funkcionisanju, privatizacionim planovima, procesu restrukturiranja, podacima iz Izvještaja o finansijskom poslovanju za 2017. g., smještajnim kapacitetima, broju i strukturi zaposlenih.

Nakon toga, u 02:25 minutu od početka emitovanog programskog sadržaja, prilog se nastavlja na sljedeći način:

Novinarski tekst (OFF): „Tokom nedavnog boravka novinara iz regiona u Hrvatskoj, povodom otvaranja ljetnje sezone u hotelu 'Kempinski Adriatic' u Istri, predstavnici 'MK Group-e' rekli su nam da će učestvovati u tenderskoj proceduri za 'Budvansku rivijeru'."

Nakon toga slijedi razgovor sa izvršnim direktorom za hotelijerstvo „MK Group-e“ g. Nikolom Avramom u vezi sa planovima, projektima, investicijama, kao i vizijom razvoja (povećanjem vrijednosti, unapređenjem kvaliteta ponude i modernizacijom) Hotelske grupe „Budvanska rivijera“. Takođe je bilo riječi i o skorom raspisivanju tendera za Hotelsku grupu „Budvanska rivijera“, učešću na istom, ali i o mogućnostima ulaganja u planinski turizam i urbane sredine, što bi isključivo zavisilo od ponude hotela na tržištu.

U 04:34 minutu od početka emitovanog programskog sadržaja, prilog se nastavlja na sljedeći način:

Novinarski tekst (OFF): „Kompanija Miodraga Kostića u većinskom ili manjinskom vlasništvu ima jedanaest hotela i trenutno je jedina koja posluje u četiri države na prostoru bivše Jugoslavije. Kako izgleda nivo njihovog turističkog imidža uvjerali smo se u susjednoj Hrvatskoj.“

Nakon toga, tokom drugog tematskog dijela, u trajanju od 2 minuta i 50 sekundi, emitovana je prezentacija hotela „Kempinski Adriatic“ u Istri. Taj dio priloga počinje uvodom koji govori urednica emisije (snimljeno na terasi hotela) i nastavlja se emitovanjem informacija o osnivanju, vlasničkoj strukturi, ponudi, sportskim sadržajima, ulaganjima, gastronomskoj ponudi, saradnji sa lokalnom zajednicom, smještajnim kapacitetima, broju zaposlenih i sl., uz prikazivanje kadrova spoljašnjosti (golf tereni) i unutrašnjosti hotela (restoranski i smještajni dio, Spa centar i sl.). Ovaj dio priloga sadrži i izjave predstavnika „MK Resourt“-a (Svetlana Kostić) i „Kempinski Adriatic“ – Savudrija (Tomislav Hrala), dok ostatak teksta čita urednica programa.

U trećem dijelu, svoje viđenje investiranja kompanije iz susjedne države u hrvatski hotelski turizam dao je i gradonačelnik Umaga g. Vili Basaneze. Prilog je nastavljen pričom o Umagu, kao turističkom brendu Republike Hrvatske i regiji Istra (poljoprivredno-vinogradarski region) koje predstavljaju uspješan koncept koji povezuje zaleđe i primorski dio regije.

2. Prikrivena komercijalna audiovizuelna komunikacija je predstavljanje riječima ili slikama robe, usluga, imena, zaštitnog znaka ili aktivnosti proizvođača roba ili pružaoca usluga u radijskim i/ili TV programima kada je cilj takvog predstavljanja oglašavanje i moglo bi dovesti javnost u zabludu u vezi sa njegovom prirodom. Takvo se predstavljanje naročito smatra namjernim ako je izvršeno u zamjenu za plaćanje ili za sličnu naknadu (član 8 stav 15 Zakona).
3. Članom 85 stav 1 Zakona i članom 13 stav 1 Pravilnika zabranjene su prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije.
4. Postojanje prikrivenog oglašavanja (pirisustvo promotivnog elementa u cilju oglašavanja, dovođenje gledalaca u zabludu) može se sagledati na osnovu nekoliko elemenata:
  - kada je riječ o prvom dijelu priloga, predstavljena je hotelska grupa „Budvanska rivijera“ i njegovi smještajni kapaciteti na način da se preporučuje subjekat i gledaocu se obraća kao potencijalnom potrošaču/investitoru. Prilog sadrži jasne promotivne poruke („Budvanska rivijera najveća je i najuspješnija turistička kompanija,...“, „u okviru grupacije posluju dva hotela i jedno turističko naselje u Budvi, kao i dva hotela u Petrovcu...“, „Raspolaže sa 1600 soba i apartmana u kojima ima 3500 ležaja“, „u vlasništvu kompanije je i hotel „Piva“ u Plužinama, za koji se očekuje skora turistička valorizacija...“, „dio 'Budvanske rivijere' su i hoteli 'Sveti Stefan' i 'Miločer', koji su od 2007. godine pod višegodišnjim zakupom 'Aman Rizortsa', čiji dolazak u našu državu je bio pionirski poduhvat na polju privatizacije i označio je početak ulaska svjetski poznatih brendova u našu destinaciju“, „poslovnu 2017. godinu ova hotelska grupa završila je sa neto prihodom od dva miliona eura, što je najbolji poslovni rezultat u posljednjih nekoliko godina“, „ostvoreno je preko 21 milion eura prometa i više od 470.000 noćenja“, ...). Takođe, u završnom

dijelu priloga predstavljen je hotel „Kempinski Adriatic“ u Istri na način koji sadrži jasne promotivne poruke (povoljna lokacija, ponuda smještaja, sportskih i gastronomskih sadržaja, saradnja sa lokalnom zajednicom, i sl.), uz posebno naglašavanje da je u vlasništvu MK Grupe od 2017. godine.

- analizirani programski sadržaj može dovesti u zabludu gledaoca, u pogledu svoje stvarne prirode, odnosno pogodan je da uvjeri da je riječ o sadržaju koji nije komercijalne prirode. Takvo dovođenje u zabludu prevashodno je moguće zbog načina na koji sadržaj prezentuje ponudu, u formi novinarskog priloga, kroz priču posvećenu investicionim aktivnostima u turističke kapacitete u Crnoj Gori i regionu.
5. Ne dovodeći u pitanje pravo emitera da, u formi novinarskog priloga, informiše gledaoce o aktivnostima kojima se „*afirmiše saradnja zemalja regiona kroz turizam*“, kao i da „*pokaže ... kako valorizovati potencijale u zaleđu obalnog pojasa, i povezati velike hotelske brendove sa lokalnim proizvođačima*“, kao i da „*objasni kako doći do turizma 365 dana*“, predmetni prilog sadrži i prikriveno oglašavanje dva subjekta (pružaoaca usluga): hotelske grupe „Budvanska rivijera“ i Hotela „Kempinski Adriatic“ u Istri. Takođe ne dovodeći u pitanje pravo emitera da, u formi novinarskog priloga, upozna gledaoce sa primjerima i efektima privatizacije u turizmu Crne Gore, predmetni prilog nedvosmisleno sadrži prikriveno oglašavanje, jer u njemu značajnu ulogu i učešće imaju informacije od značaja za hotelske kapacitete koji su u (većinskom/manjinskom) vlasništvu samo jednog subjekta (MK Grupa), kao mogućeg novog investitora ili značajnijeg vlasnika pomenutih i novih turističkih kapaciteta u Crnoj Gori.

Imajući u vidu navedeno, može se zaključiti da je emitovanjem predmetnih sadržaja emiter prekršio standarde o komercijalnim AVM komunikacijama u dijelu zabrane prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije (oglašavanje).

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima, donio odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa "TVCG1" sa standardima definisanim u Zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.

Emiteru je naloženo i da u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima izrečenu mjeru upozorenja objavi u svom programu.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

DIREKTOR
Abaz Beli Džafić

Dostavljeno:

- Savjet „Radio i Televizija Crne Gore“, predsjednik
- „Radio i Televizija Crne Gore“ d.o.o., izvršni direktor
- „Televizija Crne Gore“, direktor
- Podnosilac prigovora
- Arhiva